

ΕΝΤΥΠΗ ΕΚΔΟΣΗ 27.05.2020, 18:50

Ο κόσμος είναι γεμάτος από εν δυνάμει ήρωες βιβλίων

Επιμέλεια: Μισέλ Φάις

A- A+

Δέκα ερωτήσεις, περισσότερο αφορμές και σπινθήρες για μια συνομιλία, ανάμεσα σ' έναν επίμονο αναγνώστη κι ένα πρόσωπο της γραφής. Σήμερα ο Μάκης Τσίτας απέναντι σ' ένα ερωτηματολόγιο που επιχειρεί να ψηλαφίσει, εντός κι εκτός αφηγηματικής επιφάνειας, διαθέσεις, εμμονές, αναγωγές.

• **Γράφετε συνεχώς το ίδιο βιβλίο ή στο έργο σας εντοπίζετε τομές και ασυνέχειες;**

Δεν γράφω το ίδιο βιβλίο. Τα έργα μου αλλάζουν σύμφωνα με τα βιώματά μου, που εμπλουτίζονται διαρκώς. Από την πρώτη στιγμή που ξεκίνησε –στα δεκαοχτώ μου– η ενασχόλησή μου με τη γραφή, μπαينوβγαίνω διαρκώς σε διαφορετικούς κόσμους και είδη και φόρμες: πεζογραφία, θέατρο, βιβλία για παιδιά, στίχοι τραγουδιών.

• **Εκτός από τη λογοτεχνία, τι άλλο καθορίζει και φωτίζει το έργο σας;**

Οι ρίζες μου, ό,τι κουβαλώ απ' την παιδική μου ηλικία και οι δικοί μου άνθρωποι. Και βέβαια η καθημερινότητα –που περιλαμβάνει επταήμερη πολύωρη δουλειά στο Diastixo.gr και την ArtsPr– και η παρατηρητικότητα μου: ο κόσμος είναι γεμάτος από εν δυνάμει ήρωες βιβλίων – δεν έχω παρά να εστιάσω πάνω σε κάποιον από αυτούς για να ξεκινήσει η περιπέτεια. Και πρόκειται στ' αλήθεια για περιπέτεια: δεν ξέρω ποτέ πού θα με βγάλει...

• **Υπάρχει κάποιο βιβλίο που βιαστήκατε να το παραδώσετε στον εκδότη σας και κάποιο άλλο που το απωθείτε, το «φοβάστε» μέχρι σήμερα;**

Δεν έχω βιαστεί ποτέ ούτε να τελειώσω κάποιο βιβλίο μου ούτε να το παραδώσω στον εκδότη μου. Αντιθέτως, πολλές φορές καθυστερώ υπερβολικά. Ως προς το δεύτερο σκέλος της ερώτησης: έχω μαζέψει όλο το υλικό και έχω κάνει όλο τον σχεδιασμό για ένα καινούργιο βιβλίο με πολλά αυτοβιογραφικά στοιχεία, αλλά επειδή θα είναι πολυσέλιδο, απαιτεί πολύ χρόνο και καθημερινή ενασχόληση οπότε το αφήνω για αργότερα.

• **Τρεις τίτλοι βιβλίων που σας σφράγισαν στο πέρασμα του χρόνου, εντός κι εκτός κειμένου...**

α) Η «Αιολική γη» του Ηλία Βενέζη, που με έμπασε στα δεκατρία μου στον μαγικό κόσμο της λογοτεχνίας, β) το «Τρίτο στεφάνι» του Κώστα Ταχτσής, που μου έμαθε την αξία της ανεπιτήδευτης γραφής, της ψιθυριστής και σχεδόν προφορικής αφήγησης, τον πλούτο που κουβαλάν οι άνθρωποι της διπλανής πόρτας και πώς γίνεται το χτίσιμο του ήρωα-αφηγητή, γ) τα «Ποιήματα» του Κωνσταντίνου Καβάφη, που μου έδειξαν τι σημαίνει υψηλή ποίηση, γραμμένη σε κατανοητή γλώσσα, με πολλαπλά επίπεδα ανάγνωσης και στιβαρότητα.

• **Υπάρχουν αρνητικές κριτικές που σας βοήθησαν και θετικές που υπομειδιάσατε;**

Οι ελάχιστες, ομολογώ, αρνητικές κριτικές με προβληματίσαν, ενώ οι θετικές μου δίνουν πάντα χαρά και κουράγιο να συνεχίσω.

• **Υπάρχει κάποιος παλαιότερος και κάποιος νεότερος Έλληνας συγγραφέας του οποίου η γραφή σας έλκει;**

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, Γεώργιος Βιζυηνός, Εμμανουήλ Ροΐδης, Γιώργος Ιωάννου, Νίκος-Γαβριήλ Πεντζίκης, Κώστας Ταχτσής, Τόλης Καζαντζής, Νίκος Μπακόλας, Νίκος Καχτίσης, Γιάννης Σκαρίμπας. Υπάρχουν και αρκετοί από τους σύγχρονους συγγραφείς μας, αλλά προς αποφυγήν παρεξηγήσεων δεν θα αναφερθώ σε κάποιον.

• **Σήμερα, υπάρχουν λογοτεχνικές συντροφίες που διαμορφώνουν το πνευματικό κλίμα της εποχής;**

Συντροφίες υπάρχουν, και μάλιστα κάποιες από αυτές έχουν ενδιαφέρον, αλλά δεν νομίζω ότι ασκούν ιδιαίτερη επιρροή στα πνευματικά μας πράγματα.

• **Για ποιο λόγο η παρουσία της ελληνικής λογοτεχνίας, εκτός συνόρων, είναι τόσο νωθρή και αποσπασματική;**

Αλήθεια, ξέρουμε πολλούς συγγραφείς από τη Βουλγαρία, την Εσθονία, τη Λιθουανία ή την Αλβανία; Η ελληνική λογοτεχνία ακολουθεί τη μοίρα των μικρών γλωσσών. Κι επίσης, πληρώνει την ανυπαρξία πολιτικής για το βιβλίο (έλλειψη επιδοτήσεων μετάφρασης, έλλειψη στόχου, άγνοια, προχειρότητα).

• **Η πολιτική συγκυρία, εντός και εκτός της χώρας, αλλά και η γλώσσα και ο τρόπος της ενημέρωσης αγγίζουν το συγγραφικό εργαστήρι σας;**

Σπάνια, και συνήθως χωρίς να το πολυκαταλαβαίνω. Το «τώρα» πρέπει να γίνει «τότε» για να με γοητεύσει και να θελήσω να ασχοληθώ μαζί του. Πολλές φορές όλος αυτός ο καθημερινός καταγισμός πληροφοριών (για σοβαρά, αλλά πιο συχνά για ασήμαντα πράγματα που θα ξεχαστούν ύστερα από μερικούς μήνες) μου φέρνει πονοκέφαλο.

• **Σας απασχολεί αν, μετά θάνατον, θα σας θυμούνται μέσα από το έργο σας;**

Και βέβαια. Αυτοί που ισχυρίζονται το αντίθετο, μάλλον ψεύδονται και μάλλον το κάνουν για να παραστήσουν τους σεμνούς.

Ο Μάκης Τσίτας γεννήθηκε το 1971 στα Γιαννιτσά, ζει στην Αθήνα και διευθύνει το ενημερωτικό site για το βιβλίο και τον πολιτισμό Diastixo.gr. Διηγήματά του έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες. Έργα του σκηνοθέτησαν οι: Ρούλα Πατεράκη, Σοφία Καραγιάννη, Προμηθέας Αλιφερόπουλος, Ερση Βασιλικιώτη, Taru Makela, Alexandru Mazgareanu. Στίχους του μελοποίησαν οι: Γιώργος Σταυριανός, Τάκης Σούκας, Τατιάνα Ζωγράφου, Νίκος Βασιλείου. Έχει εκδώσει 4 βιβλία για ενήλικους και 24 για παιδιά. Για το μυθιστόρημά του «Μάρτυς μου ο Θεός» (εκδ. Μεταίχμιο), το οποίο κυκλοφορεί σε 12 ευρωπαϊκές γλώσσες, έλαβε το Βραβείο Λογοτεχνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014. Τελευταίο του βιβλίο η νουβέλα «Πέντε στάσεις» (εκδ. Μεταίχμιο, 2020).